

IETEIKUMI

KOMISIJAS IETEIKUMS

(2013. gada 19. februāris)

par koordinētu kontroles plānu nolūkā noteikt krāpniecisku darbību izplatību konkrētu pārtikas produktu tirdzniecībā

(2013/99/ES)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulu (EK) Nr. 882/2004 par oficiālo kontroli, ko veic, lai nodrošinātu atbilstības pārbaudi saistībā ar dzīvnieku barības un pārtikas aprites tiesību aktiem un dzīvnieku veselības un dzīvnieku labturības noteikumiem⁽¹⁾, un jo īpaši tās 53. pantu,

tā kā:

- (1) Ar Regulas (EK) Nr. 882/2004 53. pantu Komisijai ir piešķirtas pilnvaras vajadzības gadījumā ieteikt koordinētus plānus, kuru izpildi organizē *ad hoc* veidā, jo īpaši lai konstatētu apdraudējumu, kas izplatās ar dzīvnieku barību, pārtiku vai dzīvniekiem.
- (2) Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 20. marta Direktīvā 2000/13/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz pārtikas produktu marķēšanu, noformēšanu un reklāmu⁽²⁾ ir izklāstīti Savienības pārtikas produktu marķēšanas noteikumi, kas attiecas uz visiem pārtikas produktiem.
- (3) Saskaņā ar Direktīvu 2000/13/EK marķējums un izmantotās metodes nedrīkst maldināt patērētāju, jo īpaši attiecībā uz pārtikas produkta raksturīgajām pazīmēm, tostarp tā patieso raksturu un identitāti. Turklāt, nepastāvot īpašiem Savienības vai attiecīgās valsts noteikumiem, pārtikas produkta komercnosaukumam būtu jāatbilst tajā dalībvalstī ierastajam nosaukumam, kur to pārdod, vai tam vajadzētu būt pietiekami skaidram pārtikas produkta aprakstam, kas ļauj pircējam izzināt tā patieso raksturu.
- (4) Turklāt visas sastāvdaļas jānorāda uz tādu fasētu pārtikas produktu etiķetes, kuri paredzēti galapatērētājiem vai

sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem. Jo īpaši gaļu saturošiem pārtikas produktiem, ja tie paredzēti galapatērētājiem vai sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem, tieši uz iepakojuma vai tam pievienotās etiķetes ir jānorāda arī to dzīvnieku sugas, no kā gaļa iegūta. Ja sastāvdaļa ir norādīta pārtikas produkta nosaukumā, tās procentos izteiktais daudzums jānorāda arī sastāvdaļu sarakstā, lai izvairītos no patērētāju maldināšanas attiecībā uz pārtikas produkta identitāti un sastāvu.

- (5) Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regula (EK) Nr. 853/2004, ar ko nosaka īpašus higiēnas noteikumus attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes pārtiku⁽³⁾, paredz papildu marķēšanas prasības, ko piemēro specifiskiem pārtikas produktiem. Proti, tajā noteikts, ka – ja un ciktāl to paredz tās dalībvalsts tiesību akti, kuras teritorijā produktu laiž tirgū, – uz iepakojuma, kurš paredzēts piegādāšanai galapatērētājam un kurā ir maltā gaļa, tostarp nepārnadžu gaļa, ir jābūt norādei, ka šādi produkti pirms lietošanas uzturā ir termiski jāapstrādā.
- (6) Regulas (EK) Nr. 853/2004 II pielikuma III sadaļā noteikts, ka pārtikas aprītē iesaistītajiem tirgus dalībniekiem, kuri vada kautuves, ir jāpieprasa, jāsaņem, jāpārbauda pārtikas aprites informācija par visiem dzīvniekiem, kas nav medijamie dzīvnieki un kas nosūtīti vai ko plāno nosūtīt uz kautuvi, un attiecīgi uz to jāreaģē. Attiecīgajā pārtikas aprites informācijā jo īpaši jāiekļauj dati par veterinārajām zālēm, kas dzīvniekiem nozīmētas attiecīgā laika posmā, un par zāļu izdalīšanās periodu, kas lielāks par nulli, kopā ar to nozīmēšanas un zāļu izdalīšanās datumiem. Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regula (EK) Nr. 854/2004, ar ko paredz īpašus noteikumus par lietošanai pārtikā paredzētu dzīvnieku izcelsmes produktu oficiālās kontroles organizēšanu⁽⁴⁾, noteikts, ka cita starpā valsts pilnvarotajam veterinārārstam jāveic revīzijas un inspekcijas. Proti, valsts pilnvarotajam veterinārārstam jāpārbauda un jāanalizē būtiskā informācija no kaušanai paredzēto dzīvnieku izcelsmes saimniecības uzskaites datiem, tostarp pārtikas aprites informācija, un jāņem vērā šīs pārbaudes un analīzes dokumentētie rezultāti, veicot pirmskaušanas apskati un pēckaušanas veterināro ekspertīzi.

⁽¹⁾ OV L 165, 30.4.2004., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 109, 6.5.2000., 29. lpp.

⁽³⁾ OV L 139, 30.4.2004., 55. lpp.

⁽⁴⁾ OV L 139, 30.4.2004., 206. lpp.

- (7) Kopš 2012. gada decembra vairākās dalībvalstīs ir veiktas oficiālās kontroles, pēc kurām Komisija saņēma informāciju, ka konkrētu fasētu produktu sastāvā ir zirga gaļa, kas nav norādīta sastāvdaļu sarakstā tieši uz iepakojuma vai tam pievienotās etiķetes. Tā vietā dažu šādu pārtikas produktu nosaukumos un/vai pievienotajos sastāvdaļu sarakstos maldinoši ir minēta vienīgi liellopu gaļas klātbūtne.
- (8) Saskaņā ar 17. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 28. janvāra Regulā (EK) Nr. 178/2002, ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu⁽¹⁾, pārtikas aprītē iesaistītajiem uzņēmējiem visos ražošanas, pārstrādes un izplatīšanas posmos uzņēmumos, kas atrodas viņu pārziņā, jānodrošina, lai pārtikas produkti atbilstu pārtikas aprites tiesību aktu prasībām, kas attiecas uz viņu darbību, un jāpārbauda, vai minētās prasības ir izpildītas.
- (9) Zirgi pieskaitāmi pie dzīvnieku sugām, kas var būt gan "produktīvas", gan "neproduktīvas". Fenilbutazons ir veterinārās zāles, kuru lietošana ir atļauta tikai neproduktīviem dzīvniekiem atbilstīgi Komisijas 2009. gada 22. decembra Regulai (ES) Nr. 37/2010 par farmakoloģiski aktīvajām vielām un to klasifikāciju pēc to atlieku maksimāli pieļaujamā satura dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktos⁽²⁾. Tādēļ pārtikas aprītē nedrīkst nonākt neproduktīvie zirgi, kuri kādā dzīves posmā ir ārstēti ar fenilbutazonu. Ņemot vērā krāpnieciskas darbības attiecībā uz marķējumā nenorādītu zirga gaļas klātbūtni konkrētos pārtikas produktos, profilakses nolūkos ir lietderīgi pārliecināties, vai pārtikas aprītē nav nonākuši ar fenilbutazonu ārstēti neproduktīvi zirgi.
- (10) Tādēļ Komisijai jāiesaka dalībvalstīm vienu mēnesi īstenot koordinētu kontroles plānu nolūkā noteikt krāpniecisku darbību izplatību konkrētu pārtikas produktu tirdzniecībā. Šo laikposmu var pagarināt par diviem mēnešiem.
- (11) Ieteiktajam kontroles plānam būtu jā sastāv no diviem pasākumiem.
- (12) Pirmajam pasākumam būtu jāietver pienācīga kontrole mazumtirdzniecības līmenī, pārbaudot pārtikas produktus, kas paredzēti galapatērētājiem vai sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem un kas tiek tirgoti un/vai ir marķēti kā liellopu gaļu saturoši produkti. Šīs kontroles varētu arī paplašināt, aptverot citus objektus (piemēram, saldētas). Šo kontroļu mērķis būtu noteikt, vai šādi produkti satur zirga gaļu, kas nav pienācīgi norādīta iepakojuma marķējumā vai – nefasētu pārtikas produktu gadījumā – par kuras klātbūtni patērētājiem vai sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem nav sniegta informācija. Šādas kontroles būtu jāveic, izmantojot reprezentatīvus paraugus.
- (13) Ir izstrādātas drošas metodes, kas ļauj pietiekami precīzi paraugā konstatēt nenorādītu sugu dzīvnieku izcelsmes olbaltumvielas. Eiropas Savienības references laboratorija var sniegt noderīgus padomus par šīm metodēm un to izmantošanu attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes olbaltumvielām barībā. Kompetentās iestādes būtu jāaicina palūgties gan uz minētās laboratorijas padomiem, gan izmantotajām metodēm.
- (14) Otrajam pasākumam būtu jāietver pienācīga kontrole objektos, kuros veic darbības ar tādu zirga gaļu, kas paredzēta lietošanai cilvēku uzturā, tostarp trešo valstu izcelsmes pārtikas produktiem; šādu kontroli veic nolūkā konstatēt fenilbutazona atliekas. Arī šīs kontroles būtu jāveic, izmantojot reprezentatīvus paraugus un ņemot vērā ražošanas un importa rādītājus. Šādā gadījumā ir lietderīgi atsaukties uz metodēm, kas paredzētas Komisijas 2002. gada 12. augusta Lēmumā 2002/657/EK, ar ko īsteno Padomes Direktīvu 96/23/EK par analīzes metožu veikspēju un rezultātu interpretēšanu⁽³⁾.
- (15) Dalībvalstīm būtu šīs kontroles rezultāti regulāri jāpaziņo Komisijai, lai tā varētu novērtēt rezultātus un pieņemt lēmumu par piemērotu rīcību.
- (16) Apspriedusies ar Pārtikas aprites un dzīvnieku veselības pastāvīgo komiteju,
- IR PIENĒMUSI ŠO IETEIKUMU.
- Dalībvalstīm saskaņā ar šā ieteikuma pielikumu ir jāpiemēro koordinēts kontroles plāns, kurā paredzēti šādi pasākumi:
- a) oficiālās kontroles attiecībā uz pārtikas produktiem, kas paredzēti galapatērētājiem vai sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem un kas tiek tirgoti un/vai ir marķēti kā liellopu gaļu saturoši produkti; un

⁽¹⁾ OV L 31, 1.2.2002., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 15, 20.1.2010., 1. lpp.

⁽³⁾ OV L 221, 17.8.2002., 8. lpp.

- b) oficiālās kontroles, kuru mērķis ir konstatēt fenilbutazona atliekas, attiecībā uz zirga gaļu, kas paredzēta lietošanai cilvēku uzturā.

Briselē, 2013. gada 19. februārī

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Tonio BORG

PIELIKUMS

Koordinēts kontroles plāns nolūkā noteikt krāpniecisku darbību izplatību konkrētu pārtikas produktu tirdzniecībā**I. KOORDINĒTA KONTROLES PLĀNA PASĀKUMI UN TVĒRUMS**

Koordinētajam kontroles plānam jā sastāv no diviem pasākumiem.

1. PASĀKUMS. Tādu pārtikas produktu kontrole, kas tiek tirgoti un/vai ir marķēti kā liellopu gaļu saturoši produkti**A. Produktu klāsts**

1. Pārtikas produkti, kas tiek tirgoti un/vai ir marķēti kā liellopu gaļu saturoši produkti (piemēram, maltā gaļa, gaļas produkti, gaļas izstrādājumi) un ietilpst šādās kategorijās:
 - a) fasēti pārtikas produkti, kas ir paredzēti galapatērētājiem vai sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem un ir marķēti kā liellopu gaļu saturoši produkti;
 - b) tādi pārtikas produkti, kas pārdošanai galapatērētājiem vai sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem tiek piedāvāti nefasētā veidā, un tādi pārtikas produkti, kas pēc patērētāja pieprasījuma tiek fasēti tirdzniecības vietās vai ir safasēti tiešai pārdošanai, kuri tiek tirgoti un/vai kā citādi ir apzīmēti kā liellopu gaļu saturoši produkti.
2. Šā koordinētā kontroles plāna īstenošanas vajadzībām piemēro "fasēta pārtikas produkta" definīciju, kas dota Direktīvas 2000/13/EK 1. panta 3. punkta b) apakšpunktā.
3. Šā koordinētā kontroles plāna īstenošanas vajadzībām piemēro "maltās gaļas", "gaļas izstrādājumu" un "gaļas produktu" definīcijas, kas dotas Regulas (EK) Nr. 853/2004 I pielikuma 1.13., 1.15. un 7.1. punktā.

B. Mērķis

Kompetentajām iestādēm jāveic oficiālas kontroles, lai noteiktu, vai A punktā minētie produkti satur zirga gaļu, kura nav pienācīgi norādīta marķējumā vai – nefasētu pārtikas produktu gadījumā – par kuras klātbūtni patērētājiem vai sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem nav sniegta informācija saskaņā ar Savienības un, attiecīgā gadījumā, valsts noteikumiem.

C. Paraugu ņemšanas vietas un procedūra

1. Paraugam jābūt attiecīgo produktu reprezentatīvam paraugam un jāaptver plašs produktu klāsts.
2. Produktu paraugu ņemšanai jānotiek mazumtirdzniecībā (piemēram, lielveikalos, mazākos veikalos, gaļas veikalos), un to varētu arī paplašināt, aptverot citus objektus (piemēram, saldētavas).

D. Paraugu skaits un paraugu ņemšanas nosacījumi

Turpmākajā tabulā ir sniegts pārskats par to paraugu orientējošo ieteicamo minimālo skaitu, kas jāņem II iedaļā noteiktajā periodā. Kompetentās iestādes tiek aicinātas ņemt vairāk paraugu, ja iespējams. Paraugu sadalījums pa dalībvalstīm noteikts, pamatojoties uz iedzīvotāju skaitu, un ir paredzēts ņemt vismaz 10 paraugus no attiecīgajiem produktiem vienā dalībvalstī kalendāra mēnesī, kā norādīts II iedaļā.

Pārtikas produkti, kas tiek tirgoti un/vai ir marķēti kā liellopu gaļu saturoši produkti	
Realizācijas valsts	Orientējošais ieteicamais paraugu skaits mēnesī
Francija, Vācija, Itālija, Apvienotā Karaliste, Spānija, Polija	150
Rumānija, Nīderlande, Beļģija, Grieķija, Portugāle, Čehija, Ungārija, Zviedrija, Austrija, Bulgārija	100
Lietuva, Slovākija, Dānija, Īrija, Somija, Latvija	50
Slovēnija, Igaunija, Kipra, Luksemburga, Malta	10

E. Metodes

Kompetentajām iestādēm būtu ieteicams izmantot metodi(-es), ko ieteikusi Eiropas Savienības references laboratorija attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes olbaltumvielām barībā, sk. <http://eurl.craw.eu/en/164/legal-sources-and-sops>.

2. PASĀKUMS. Tādas zirga gaļas kontroles, kas paredzēta lietošanai cilvēku uzturā

A. Produktu klāsts

Svaiga, atdzesēta vai saldēta zirgu, ēzeļu, mūļu vai zirgēzeļu gaļa, kas klasificēta ar Kombinētās nomenklatūras kodu 0205 un paredzēta lietošanai cilvēku uzturā.

B. Mērķis

Kompetentajām iestādēm jāveic oficiālas kontroles, lai konstatētu fenilbutazona atlieku iespējamo klātbūtni A punktā minētajos produktos.

C. Paraugu ņemšanas vietas un procedūra

Produktu paraugu ņemšanai jānotiek objektos, kuros veic darbības ar A punktā minētajiem produktiem (piemēram, lopkautuvēs, robežkontroles punktos).

D. Paraugu skaits un paraugu ņemšanas nosacījumi

To paraugu ieteicamais minimālais skaits, kas jāņem II iedaļā paredzētajā periodā, ir šāds: viens paraugs no katrām 50 tonnām A punktā minēto produktu, vismaz pieci paraugi katrā dalībvalstī.

E. Metodes

Kompetentajām iestādēm jāizmanto metodes, kas validētas saskaņā ar Lēmumu 2002/657/EK. Attiecībā uz atliekām, kas norādītas Padomes Direktīvas 96/23/EK ⁽¹⁾ I pielikuma A grupas 5. punktā un B grupas 2. punkta a), b) un e) apakšpunktā, šādas metodes ir pieejamas tīmekļa vietnē, ko uztur Eiropas references laboratorija attiecībā uz veterināro zāļu un piesārņotāju atliekām dzīvnieku izcelsmes pārtikā: <http://fis-vl.bund.de/Public/irc/fis-vl/Home/main>.

II. KOORDINĒTĀ KONTROLES PLĀNA ILGUMS

Koordinētais kontroles plāns jāīsteno vienu mēnesi, sākot no šā ieteikuma pieņemšanas dienas vai, vēlākais, no 2013. gada 1. marta.

III. REZULTĀTU PAZIŅOŠANA

1. Par katru no šā pielikuma I iedaļā minētajiem pasākumiem kompetentajām iestādēm jāpaziņo šādas informācijas kopsavilkums:

- a) ņemto paraugu skaits sadalījumā pa produktu kategorijām;
- b) izmantotā(-ās) analīzes metode(-es) un veikto analīžu veids;
- c) pozitīvo rezultātu skaits;
- d) pēckontroles, kas veiktas saistībā ar pozitīviem rezultātiem 1. pasākuma A punktā minēto produktu pārbaudēs gadījumos, kad konstatētais zirga gaļas īpatsvars pārsniedz 1 %;
- e) pēckontroles, kas veiktas saistībā ar pozitīviem rezultātiem 2. pasākuma A punktā minēto produktu pārbaudēs;
- f) pēckontroļu rezultāti;
- g) saistībā ar pozitīviem rezultātiem 2. pasākuma A punktā minēto produktu pārbaudēs – valsts, kurā attiecīgais dzīvnieks sertificēts nokaušanai.

Ziņojums jānosūta Komisijai 15 dienu laikā pēc II iedaļā minētā viena mēneša perioda beigām.

Ziņojums jā sagatavo saskaņā ar formu, kas jānosaka Komisijai.

2. Kompetentajām iestādēm, izmantojot ātrās brīdināšanas sistēmu pārtikas un barības jomā, tūlīt jāpaziņo Komisijai visi pozitīvie rezultāti, kas iegūti oficiālajās kontrolēs, kuras veiktas saistībā ar I iedaļā minēto 1. un 2. pasākumu.

3. Turklāt kompetentajām iestādēm jāpaziņo Komisijai rezultāti, kas iegūti visās pašpārbaudēs, kuras pēc to pieprasījuma veikuši pārtikas aprītē iesaistītie uzņēmēji. Šāda informācija jāpapildina ar 1. punktā minētajām ziņām un jāsniedz saskaņā ar formu, kas jānosaka Komisijai.

⁽¹⁾ OV L 125, 23.5.1996., 10. lpp.